

Nr 30

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring i kommunalskattelagen den 28 september 1928 (nr 370); given Stockholms slott den 5 februari 1965.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för denna dag, föreslå riksdagen att antaga härvid fogat förslag till lag om ändring i kommunalskattelagen den 28 september 1928 (nr 370).

GUSTAF ADOLF

G. E. Sträng

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås att repartitionstalet vid fastighetsbeskattningen och det procenttal som ligger till grund för inkomstbeskattningen i fråga om en- och tvåfamiljsfastigheter sänks från 2,5 till 2. De nya bestämmelserna föreslås tillämpade första gången vid 1966 års taxering.

Vidare föreslås bl. a. att skattepliktsgränsen för byggnad på annans mark, som enligt stadgandet i 5 § 4 mom. kommunalskattelagen utgör 3 000 kr., höjs till 5 000 kr. Den nya skattepliktsgränsen föreslås tillämpad redan vid 1965 års fastighetstaxering.

Förslag

till

Lag

om ändring i kommunalskattelagen den 28 september 1928 (nr 370)

Härigenom förordnas, att 5 § 4 mom., 24 § 2 mom., 46 § 3 mom. och 47 § kommunalskattelagen den 28 september 1928 samt anvisningarna till 47 § samma lag¹ skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives.

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

5 §.

4 m o m. Därest värdet av byggnad eller med varandra sammanhängande byggnader, som äro uppförda å mark, för vilken garantibelopp icke skall upptagas såsom skattepliktig inkomst för byggnadsägaren, understiger 3 000 kronor, föreligger icke skatteplikt för byggnaden eller byggnaderna.

4 m o m. Därest värdet av byggnad eller med varandra sammanhängande byggnader, som äro uppförda å mark, för vilken garantibelopp icke skall upptagas såsom skattepliktig inkomst för byggnadsägaren, understiger 5 000 kronor, föreligger icke skatteplikt för byggnaden eller byggnaderna.

24 §.

2 m o m. Är annan fastighet inrättad till bostad åt en familj jämte personliga tjänare (enfamiljsfastighet) eller två familjer jämte personliga tjänare (tvåfamiljsfastighet) och föreligger ej fall, som avses nedan i sista stycket, skall såsom intäkt av fastigheten upptagas ett belopp motsvarande för helt år räknat två och en halv procent av fastighetens taxeringsvärde året näst före taxeringsåret. Finnes ej taxeringsvärde åsatt för året näst före taxeringsåret, beräknas intäkten på grundval av fastighetens värde, uppskattat enligt de grunder, som gällt

2 m o m. Är annan fastighet inrättad till bostad åt en familj jämte personliga tjänare (enfamiljsfastighet) eller två familjer jämte personliga tjänare (tvåfamiljsfastighet) och föreligger ej fall, som avses nedan i sista stycket, skall såsom intäkt av fastigheten upptagas ett belopp motsvarande för helt år räknat två procent av fastighetens taxeringsvärde året näst före taxeringsåret. Finnes ej taxeringsvärde åsatt för året näst före taxeringsåret, beräknas intäkten på grundval av fastighetens värde, uppskattat enligt de grunder, som gällt för åsättande av

¹ Senaste lydelse av 5 § 4 mom., 24 § 2 mom., 47 § och anvisningarna till 47 § se 1957:105 samt av 46 § 3 mom. se 1964:298.

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

för åsättande av taxeringsvärde för taxeringsvärde för året näst före året näst före taxeringsåret. taxeringsåret.

Vad i — — — — — använda fastighetsdelen.

Har fastighet, — — — — — icke ske.

Vad i — — — — — publikt boställe.

46 §.

3 m o m. Har kvinna med hemmavarande barn under 16 år haft inkomst av rörelse, vari hon varit verksam i ej blott ringa omfattning, eller inkomst av eget arbete, må hon åtnjuta avdrag med 300 kronor jämte 20 procent av nämnda inkomst, sammanlagt dock högst med 2 000 kronor. Gift kvinna som icke har hemmavarande barn under 16 år, må, därest hon levt tillsammans med sin man och haft inkomst som nyss sagts, åtnjuta avdrag med 300 kronor. Avdrag med sistnämnda belopp må jämväl åtnjutas av kvinna, som haft inkomst av jordbruksfastighet och utfört arbete i förvärvskällan till minst 300 kronors värde, därest kvinnan *antingen* varit gift och levt tillsammans med sin man *eller ock haft hemmavarande barn under 16 år.*

3 m o m. Har kvinna med hemmavarande barn under 16 år haft inkomst av rörelse, vari hon varit verksam i ej blott ringa omfattning, eller inkomst av eget arbete, må hon åtnjuta avdrag med 300 kronor jämte 20 procent av nämnda inkomst, sammanlagt dock högst med 2 000 kronor. Gift kvinna som icke har hemmavarande barn under 16 år, må, därest hon levt tillsammans med sin man och haft inkomst som nyss sagts, åtnjuta avdrag med 300 kronor. Avdrag med sistnämnda belopp må jämväl åtnjutas av kvinna, som haft inkomst av jordbruksfastighet och utfört arbete i förvärvskällan till minst 300 kronors värde, därest kvinnan varit gift och levt tillsammans med sin man.

Har man — — — — — av jordbruksfastighet.

Har gift — — — — — nämnda belopp.

Avdrag enligt — — — — — 2 000 kronor.

Avdrag enligt — — — — — sagda kommun.

47 §.

För fastighet, som året näst före taxeringsåret varit skattepliktig, beräknas garantibelopp till två *och en halv* procent av fastighetens taxeringsvärde förstnämnda år. Garantibeloppet upptages inom den kommun, där fastigheten är belägen, såsom skattepliktig inkomst för fastighetens ägare. Såsom ägare anses jämväl den, vilken innehar fastighet med fideikommissrätt eller eljest utan vederlag besitter fastighet på grund av testamentariskt förordnande.

För fastighet, som året näst före taxeringsåret varit skattepliktig, beräknas garantibelopp till två procent av fastighetens taxeringsvärde förstnämnda år. Garantibeloppet upptages inom den kommun, där fastigheten är belägen, såsom skattepliktig inkomst för fastighetens ägare. Såsom ägare anses jämväl den, vilken innehar fastighet med fideikommissrätt eller eljest utan vederlag besitter fastighet på grund av testamentariskt förordnande.

Vad som — — — — — anslagen jord.

Såsom innehavare — — — — — såsom innehavare.

Skall avkastning — — — — — fastighetens skogsvärde.

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

Där beträffande — — — — — ingående skogsvärdet.

Garantibelopp beräknas — — — — — hänsyn härtill.

Anvisningar

till 47 §.

Till ledning — — — — — följande e x e m p e l.

1. Har rörelseidkare, som använder av honom ägd fastighet i rörelsen, gjort sådan omläggning av räkenskapsår att beskattningsåret kommit att omfatta 9 månader, beräknas garantibeloppet till 9/12 av det belopp, som motsvarar två *och en halv* procent av fastighetens taxeringsvärde. Har beskattningsåret kommit att omfatta 15 månader, beräknas garantibeloppet till 15/12 av nyss angivet belopp.

2. Har i fall, då beskattningsår sammanfaller med kalenderår, fastighet bytt ägare den 1 september beskattningsåret, beräknas garantibeloppet för den tidigare ägaren till 8/12 och för den nye ägaren till 4/12 av det belopp, som motsvarar två *och en halv* procent av fastighetens taxeringsvärde.

3. Har en rörelseidkare gjort sådan omläggning av räkenskapsår att det beskattningsår, som ligger till grund för 1958 års taxering, omfattar tiden 1/7 1956—31/12 1957 samt har han för sin rörelse förvärvat en fastighet den 1 september 1956 och en annan fastighet den 1 april 1957, beräknas garantibeloppet vid nyssnämnda taxering för förstnämnda fastighet till 16/12 och för sistnämnda fastighet till 9/12 av vad som motsvarar två *och en halv* procent av respektive fastigheters taxeringsvärden.

1. Har rörelseidkare, som använder av honom ägd fastighet i rörelsen, gjort sådan omläggning av räkenskapsår att beskattningsåret kommit att omfatta 9 månader, beräknas garantibeloppet till 9/12 av det belopp, som motsvarar två procent av fastighetens taxeringsvärde. Har beskattningsåret kommit att omfatta 15 månader, beräknas garantibeloppet till 15/12 av nyss angivet belopp.

2. Har i fall, då beskattningsår sammanfaller med kalenderår, fastighet bytt ägare den 1 september beskattningsåret, beräknas garantibeloppet för den tidigare ägaren till 8/12 och för den nye ägaren till 4/12 av det belopp, som motsvarar två procent av fastighetens taxeringsvärde.

3. Har en rörelseidkare gjort sådan omläggning av räkenskapsår att det beskattningsår, som ligger till grund för 1966 års taxering, omfattar tiden 1/7 1964—31/12 1965 samt har han för sin rörelse förvärvat en fastighet den 1 september 1964 och en annan fastighet den 1 april 1965, beräknas garantibeloppet vid nyssnämnda taxering för förstnämnda fastighet till 16/12 och för sistnämnda fastighet till 9/12 av vad som motsvarar två procent av respektive fastigheters taxeringsvärden.

Denna lag träder i kraft dagen efter den, då lagen enligt därå meddelad uppgift utkommit från trycket i Svensk författningssamling. De nya bestämmelserna skola tillämpas första gången, såvitt avser 5 § 4 mom., vid 1965 års allmänna fastighetstaxering, såvitt avser 46 § 3 mom., vid 1965 års taxering och i övrigt vid 1966 års taxering. Äldre bestämmelser skola fortfarande gälla, såvitt avser 46 § 3 mom., i fråga om eftertaxering för år 1964 eller tidigare år och i övrigt i fråga om eftertaxering för år 1965 eller tidigare år.

Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet på Stockholms slott den 5 februari 1965.

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, statsråden STRÄNG, ANDERSSON, LINDSTRÖM, LANGE, LINDHOLM, KLING, SKOGLUND, EDENMAN, HERMANSSON, HOLMQVIST, ASPLING, PALME, SVEN-ERIC NILSSON.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Sträng, anmäler efter gemensam beredning med statsrådets övriga ledamöter fråga om *storleken av reparationstalet vid fastighetsbeskattningen och procenttalet för den schablonmässiga inkomstberäkningen av en- och tvåfamiljsfastigheter* samt anför.

Den nu pågående fastighetstaxeringen kommer att ge till resultat en allmän nivålyftning av fastighetstaxeringsvärdena. Med hänsyn till fastighetsbeskattningens konstruktion ävensom schablonmetoden för inkomstberäkningen av en- och tvåfamiljsfastigheter kommer — därest särskilda åtgärder inte vidtas — en höjning av taxeringsvärdena att för fastighetsägarna innebära bl. a. ökad kommunal fastighetsbeskattning samt, såvitt avser fastigheter där schablonmetod tillämpas vid inkomstberäkningen, ökade intäkter att redovisa vid inkomsttaxeringen.

I en inom finansdepartementet av kammarrättsassessorn Lars Lindberg upprättad *promemoria angående storleken av reparationstalet för fastighetsbeskattningen samt procenttalet för den schablonmässiga inkomstberäkningen av en- och tvåfamiljsfastigheter* (Stencil Fi 1964: 9) har framlagts förslag i syfte att mildra de skattehöjningar som kan beräknas bli en följd av höjda taxeringsvärden.

Vid promemorian fogade författningsförslag torde få fogas vid statsrådsprotokollet i detta ärende som *bilaga*.

Efter remiss har *yttranden* över promemorian avgivits av kammarrätten, riksrevisionsverket, riksskattenämnden, domänstyrelsen, vattenfallsstyrelsen, överståthållarämbetet, länsstyrelserna i Stockholms, Södermanlands, Östergötlands, Kalmar, Kristianstads, Malmöhus, Hallands, Göteborgs och Bohus, Värmlands, Västmanlands, Västernorrlands, Jämtlands, Västerbottens samt Norrbottens län, centrala folkbokförings- och uppborädsnämnden, Hyresgästernas sparkasse- och byggnadsföreningars riksförbund u.p.a. (HSB), Svenska kommunförbundet, Svenska stadsförbundet, Svenska vat-

tenkraftföreningen, Sveriges fastighetsägareförbund, Sveriges villaägareförbund, Sveriges industriförbund, Sveriges lantbruksförbund, Riksförbundet Landsbygdens folk, Sveriges skogsägareföreningars riksförbund, Sveriges skogsägareförbund, Landsorganisationen i Sverige (LO), Tjänstemännens centralorganisation (TCO), Sveriges akademikers centralorganisation (SACO), Sveriges juristförbund och Taxeringsnämndsordförandenas riksförbund.

Länsstyrelsen i Norrbottens län har överlämnat yttranden från Norrbottens länsavdelning av Svenska kommunförbundet, Norrbottens läns landsting, Jokkmokks kommunalnämnd samt Pajala kommunalnämnd.

Sveriges lantbruksförbund, Riksförbundet Landsbygdens folk och Sveriges skogsägareföreningars riksförbund har åberopat ett yttrande som avgivits av lantbrukets skattedelegation.

Remissinstanserna har i huvudsak tillstyrkt de i promemorian framlagda förslagen.

Den beräknade höjningen av taxeringsnivån vid 1965 års allmänna fastighetstaxering

Vid ett möte i maj månad 1964 med rikets landskamrerare beslöts den rekommendationen att såsom allmän riktpunkt vid 1965 års fastighetstaxering skulle tas en nivålyftning motsvarande den för respektive län och grupp av fastigheter — med ledning av för länet upprättad köpeskillingsstatistik — framräknade överprisprocenten under åren 1957—1963, reducerad med för jordbruksfastighet 10 enheter, för en- och tvåfamiljsfastigheter 15 enheter och för hyreshus 10 enheter.

Enligt den köpeskillingsstatistik avseende åren 1957—1963, som upprättats av statistiska centralbyrån och som förelades nämnda fastighetstaxeringsmöte, utgjorde den genomsnittliga överprisprocenten för hela riket

för jordbruksfastigheter	35,6
för enfamiljsvillor	54,5
för tvåfamiljsvillor	41,1
för hyreshus	22,1

Det statistiska materialet beträffande överprisprocenten för en- och tvåfamiljsfastigheter för åren 1957—1963 utvisar följande genomsnittssiffror.

Taxeringsvärde och område	Enfamiljsfastigheter		Tvåfamiljsfastigheter	
	Antal köp	Överpris %	Antal köp	Överpris %
Städer, köpingar, municipal-samhällen				
5 100— 15 000 kr	6 967	71,0	1 360	58,6
15 100— 20 000 »	2 908	63,1	1 766	52,6
20 100— 50 000 »	13 143	51,1	8 388	44,5
50 100—100 000 »	3 836	61,1	2 012	38,3
100 100—200 000 »	434	67,9	179	48,5
>200 000 »	33	66,4	12	81,5
Summa	27 321	57,5	13 717	44,3
Landsbygd				
5 100— 15 000 kr	23 835	64,0	2 584	47,2
15 100— 20 000 »	5 938	54,2	1 932	39,4
20 100— 50 000 »	14 006	46,0	4 622	32,3
50 100—100 000 »	1 401	41,0	538	30,3
100 100—200 000 »	37	58,7	23	39,5
>200 000 »	1	116,2	2	40,1
Summa	45 218	51,4	9 701	34,9

Med utgångspunkt från de vid fastighetstaxeringsmötet gjorda rekommendationerna skulle den för hela riket genomsnittliga höjningen av taxeringsnivån bli

för jordbruksfastigheter	(35,6—10) 25 %
för enfamiljsvillor	(54,5—15) 40 »
för tvåfamiljsvillor	(41,1—15) 25 »
för hyreshus	(22,1—10) 10 »

Av de av landskamrerarna sedermera upprättade förslagen till länsanvisningar framgår att spännvidden är stor mellan de för de olika länen rekommenderade procenttalen avseende den genomsnittliga höjningen av taxeringsnivån inom respektive län. Landskamrerarnas förslag varierar sålunda mellan följande lägsta och högsta tal

för jordbruksfastigheter	15—35 %
för en- och tvåfamiljsvillor	20—80 »
för fritidshus	35—70 »

Fastighetsbeskattningen

Den kommunala fastighetsbeskattningen är konstruerad som en garanti-skatt, dvs. en skatt som åt kommunen garanterar ett visst skatteunderlag.

För fastighet, som året närmast före taxeringsåret varit skattepliktig, utgör garantibeloppet för närvarande 2,5 % av fastighetens taxeringsvärde.

Procenttalet för garantibelopp brukar benämnas repartitionstalet för fastighetsbeskattningen. Den särskilda fastighetsbeskattningen får betydelse — blir effektiv — i regel endast i de fall nettointäkten av fastigheten är lägre än garantibeloppet.

I vissa fall kan fastighetsskatten reduceras eller helt bortfalla genom att ortsavdrag avräknas från garantibeloppet. Vid taxering till kommunal inkomstskatt läggs garantibeloppet för den skattskyldiges fastighet till summan av hans till kommunal inkomstskatt skattepliktiga inkomster av olika förvärvskällor efter det att från denna summa avräknats de allmänna avdrag, som den skattskyldige enligt kommunalskattelagens bestämmelser är berättigad till, ävensom i förekommande fall förlustavdrag jämlikt förlustutjämningsförordningen. Det därvid framräknade beloppet utgör taxerad inkomst. Om inkomsten av förvärvskällorna, minskad med de allmänna avdragen, skulle resultera i ett negativt tal, tillåts ett sådant underskott inte reducera garantibeloppet. Den taxerade inkomsten kommer därför alltid att uppgå till minst garantibeloppets storlek. Den kommunala inkomstskatten uträknas emellertid på en beskattningsbar inkomst, som utgörs av den taxerade inkomsten i förekommande fall minskad med ortsavdrag och avdrag för nedsatt skatteförmåga. I de fall den skattskyldiges inkomst av olika förvärvskällor, minskad med allmänna avdrag och förlustavdrag, understiger beloppet av honom tillkommande ortsavdrag och — i förekommande fall — avdrag för nedsatt skatteförmåga beskattas alltså garantibeloppet endast till ett reducerat belopp eller också inte alls.

Garantibeloppet skall upptas såsom skattepliktig inkomst för fastighetens ägare inom den kommun, där fastigheten är belägen. Fastighetsägaren taxeras således till kommunal inkomstskatt i varje kommun, där han äger fastighet. Skattskyldig, som åtnjutit inkomst i annan kommun än hemortskommunen och vars inkomst i hemortskommunen inte är tillräcklig för att vid den kommunala inkomsttaxeringen utnyttja ortsavdrag och sådana allmänna avdrag, som omförmäles i 46 § 2 mom. kommunalskattelagen, äger rätt att avräkna återstående del i den andra kommunen.

Garantibeskattningen innebär således en ökad skattebelastning för fastighetsägaren endast om och i den mån fastighetsbeskattningen är effektiv. När så är förhållandet beror på omständigheterna i det enskilda fallet. Det avgörande är därvid inte endast den verkliga inkomsten av den förvärvskälla, vari fastighet ingår, utan också storleken av fastighetsägarens övriga inkomster, hans allmänna avdrag, förlustavdrag liksom även hans ortsavdrag och eventuella avdrag för nedsatt skatteförmåga.

Den särskilda kommunala garantibeskattningen av fastigheter har sedan länge kritiserats. Vid 1953 års riksdag togs ett första steg mot avvecklingen av denna skatteform i det att repartitionstalet sänktes från 5 till 4. En ytterligare sänkning av repartitionstalet till nu gällande 2,5 beslöts vid 1957 års riksdag. Frågan om en avveckling av den kommunala fastighetsbeskattning-

en har därefter varit föremål för utredning av 1957 års fastighetsskattesakkunniga, som år 1960 avgav sitt betänkande i ämnet (SOU 1960: 4).

Ett oförändrat repartitionstal efter den väntade höjningen av taxeringsnivån kommer att för vissa kommuner innebära ett väsentligt ökat skatteunderlag i form av fastighetsskatt och sålunda ge denna skatteform ökad betydelse för den kommunala finansieringen.

Inkomstberäkningen för en- och tvåfamiljsfastigheter

Enligt kommunalskattelagen skall varje fastighet av annan fastighets natur i regel betraktas såsom särskild förvärvskälla. Detta gäller inte blott hyreshus, som ägaren innehar i syfte att förvärva inkomst, utan även fastigheter, som förvärvats för att tillgodose det egna behovet av bostad eller, såsom fallet är med sommarnöjen o. d., behovet av rekreation. Sistnämnda slag av fastigheter har förvärvats för att tillgodose ett personligt behov för vilket utgifterna är att hänföra till levnadskostnader. Det föreligger sålunda en markant skillnad mellan förvärvskällor i allmänhet och sistnämnda slag av fastigheter.

För en- och tvåfamiljsfastigheter tillämpas sedan år 1953 i regel en schablonmetod vid inkomstberäkningen. Metoden innebär att intäkten av fastigheten beräknas till viss procent — för närvarande 2,5 — av taxeringsvärdet samt att avdrag från nämnda intäkt inte medges för andra utgifter än ränta på lånat i fastigheten nedlagt kapital och tomträttsavgäld. Härtill kommer i regel ett extra avdrag med 200 kr. för fysisk person, som är mantalsskriven på fastigheten.

Införandet av schablonmetoden för en- och tvåfamiljsfastigheternas del innebar att en önskvärd förenkling på detta område av deklara-tions- och taxeringsförfarandet förverkligades. Teoretiskt motiverades metoden bl. a. med att fråga var om en förvärvskälla av speciell karaktär för vilken man närmast avsåg att beskatta räntan på det i fastigheten nedlagda kapitalet.

Procenttalet för inkomstberäkningen fastställdes år 1953 till 3. I prop. 1953: 187 uttalades i detta sammanhang bl. a. följande.

Vad angår frågan om det procenttal, som skall användas vid inkomstberäkning enligt de särskilda bestämmelserna för en- och tvåfamiljsfastigheter vill jag erinra om vad jag tidigare anfört rörande en- och tvåfamiljsfastigheternas natur. Eftersom dessa fastigheter knappast kan likställas med förvärvskällor i vanlig mening, förutsätter jag, att värdet av den förmån, som ägarna kan anses åtnjuta av det egna kapitalet i fastigheterna, bör uppskattas efter ett jämförelsevis lågt procenttal. Det ligger nära till hands att därvid anknyta till den avkastning ägaren skulle erhålla, om han placerade det jämförelsevis lilla kapital, som det vanligtvis rör sig om, på ett sätt som eljest kunde tänkas ifrågakomma, exempelvis genom insättning i sparbank. Med utgångspunkt från nu rådande förhållanden borde procent-

talet i så fall lämpligen bestämmas till 3. Då ränta å lånat kapital får avdragas med verkliga beloppet och sådan ränta i allmänhet utgår efter ett något högre procenttal, blir resultatet, att den beräknade räntan å det egna kapitalet oftast kommer att i realiteten understiga 3 procent av detta kapital. Ju högre ränta en fastighetsägare nödgas betala å det lånade kapitalet, desto lägre blir det procenttal, som motsvarar förhållandet mellan uppskattad inkomst av en- eller tvåfamiljsfastighet och eget kapital däri.

I propositionen framhölls vidare att ett sådant procenttal borde väljas att den framräknade inkomsten i genomsnitt inte blev högre än den inkomst, som framkom vid beräkning enligt dåvarande regler och metoder.

Utredningsmannens förslag

Fastighetsbeskattningen

I promemorian framhålles att — om man utgår ifrån att taxeringsvärdena inom en kommun genomsnittligen höjs med 25 % — repartitionstalet kan sänkas från 2,5 till 2 utan att garantibeloppen sammanlagt undergår några beloppsmässiga förändringar. En sänkning av repartitionstalet till 1,5 skulle — om man vill bibehålla summa garantibelopp oförändrad — vara motiverad endast om taxeringsnivån höjdes med mellan 60 och 70 %.

Svårigheten att avväga repartitionstalet med hänsyn till den presumerade höjningen av taxeringsnivån ligger emellertid i de tidigare redovisade variationerna i nivålyftningen dels inom varje grupp av fastigheter dels ock de olika grupperna av fastigheter emellan.

En sänkning av repartitionstalet med hänsynstagande endast till den genomsnittliga höjningen av taxeringsnivån för en viss grupp av fastigheter skulle komma att helt olika påverka skatteunderlaget för olika typer av kommuner. Fastighetsbeskattningens betydelse för olika typer av kommuner har närmare utretts av 1957 års fastighetsskattesakkunniga och utredningsmannen hänvisar till vad de sakkunniga anfört (SOU 1960: 4). Vattenfallskommuner, skogskommuner, sommarstugekommuner och liknande har angivits såsom sådana, där fastighetsskatteunderlaget av olika anledningar utgör en betydelsefull del av hela skatteunderlaget. En sänkning av repartitionstalet, som icke uppvägs av en höjning av taxeringsnivån, skulle för dessa kommuners del innebära ett skattebortfall. Det är därför, framhåller utredningsmannen, av särskilt intresse att veta vilken nivålyftning av fastighetstaxeringsvärdena man har att räkna med för dessa kommuners del. Härom anföres i promemorian.

Det torde vara vanskligt att närmare ange den förändring av taxeringsnivån som kan väntas för kraftverkens fastigheter.

Vid beräkning av taxeringsvärdet av kraftverk och regleringsdammar tillämpar man antingen anläggningskostnadsmetoden eller den förenklade av-

kastningsmetoden. De båda metoderna innebär med stark förenkling i huvudsak ungefär följande.

Anläggningskostnadsmetoden innebär att den faktiska anskaffningskostnaden med hjälp av indextabeller o. d. omräknas till en beräknad anskaffningskostnad per 1964 års utgång och att sistnämnda beräknade anskaffningskostnad minskas med erforderliga avskrivningar med hänsyn till byggnadernas och utrustningens ålder.

Enligt avkastningsmetoden beräknas kraftverkets värde med utgångspunkt från den påräkneliga avkastningen från anläggningen.

För anläggningskostnadsmetoden blir för värdenivån det avgörande å ena sidan prisindex för anläggningar av ifrågavarande slag och å andra sidan storleken av avskrivningarna. Dessa senare är beroende av byggnadernas och utrustningens ålder och sammansättning, något som alltså kommer att variera från fall till fall. Viss ledning vid bedömande av vilka förändringar i taxeringsnivån som kan väntas inträffa vid 1965 års allmänna fastighetstaxering kan dock erhållas i det faktum att prisindex för utgången av år 1964 ligger 12 % över det indextal, som vid 1957 års allmänna fastighetstaxering användes som nuvärde.

Vid avkastningsmetodens tillämpning kommer förändringarna i kraftprisnivån att bli avgörande. Denna nivå beräknas ha stigit med cirka 20 % sedan tiden för 1957 års allmänna fastighetstaxering. — Det bör måhända framhållas att avkastningsmetoden närmast är avsedd för mindre och medelstora kraftverk, medan metoden anses mindre lämplig för de stora norrländska kraftverken.

Vad beträffar skogsfastigheterna synes man, framhålles det i promemorian, mot bakgrunden av de uttalanden, som gjordes vid fastighetstaxeringsmötet år 1964, knappast ha att vänta någon höjning av den genomsnittliga taxeringsnivån. För fritidshusens del kommer däremot att ske en väsentlig höjning av taxeringsnivån.

Repartitionstalet är detsamma för samtliga grupper av fastigheter. Spännvidden är stor mellan de väntade höjningarna av taxeringsnivån för de olika grupperna av fastigheter. Såvitt framgår av landskamrerarnas förslag till länsanvisningar kommer, framhålles i promemorian, nivålyftningen att vara högst i Göteborgs och Bohus län samt Jämtlands län med genomsnittligen 60 % samt i Stockholms stad med genomsnittligen 60—80 % allt såvitt avser enfamiljfastigheter. För fritidshus har föreslagits en höjning av taxeringsnivån med 70 % i Göteborgs och Bohus län samt med 60 % i Stockholms län och Södermanlands län.

En sänkning av repartitionstalet till en nivå, som helt eliminerar verkningarna av höjningen av taxeringsnivån för enfamiljfastigheternas del, skulle för skogskommunerna och kraftverkskommunerna innebära ett betydande skattebortfall. I promemorian erinras om att 1957 års fastighets-skattesakkunniga fann att inte ens en sänkning av repartitionstalet från 2,5 till 2 var genomförbar för de nämnda kommunernas vidkommande utan att dessa utsattes för kännbara ekonomiska påfrestningar. Med hänsyn till de olika intressen som sålunda bör beaktas vid prövningen av en generell

sänkning av repartitionstalet torde, framhåller utredningsmannen, en dylik sänkning inte kunna ge de av höjningen av taxeringsnivån berörda fastighetsägarna full kompensation.

I promemorian diskuteras därefter möjligheterna att tillämpa olika repartitionstal för olika grupper av fastigheter. Repartitionstalet skulle alltså avvägas för varje grupp av fastigheter just med hänsyn till den väntade höjningen av taxeringsnivån för respektive fastighetsgrupp. Att en dylik differentiering av repartitionstalet skulle medföra stora praktiska tillämpningssvårigheter synes, enligt utredningsmannen, ligga i öppen dag. Så t. ex. sammanfaller ofta gruppen skogsegendom med gruppen jordbruksegendom för vilka respektive grupper helt olika höjningar av taxeringsnivån är att vänta. En efter dylika principer gjord differentiering av repartitionstalet skulle då få till följd att två olika repartitionstal skulle komma att få tillämpas på en och samma fastighet.

Även om sålunda en differentiering av repartitionstalet enligt vad nu angivits av praktiska skäl måste avvisas, kvarstår frågan i vad mån en justering av repartitionstalet kan göras endast för en viss grupp av fastigheter för vilka höjningen av taxeringsnivån får särskild betydelse från fastighetsbeskattnings synpunkt. Klart är, framhåller utredningsmannen, att en- och tvåfamiljsfastigheterna här intar en särställning. För dessa fastigheter är fastighetsskatten i regel effektiv. Den väntade höjningen av taxeringsnivån är här även vida högre än beträffande övriga grupper av fastigheter. En- och tvåfamiljsfastigheterna är även särbehandlade vid inkomstberäkningen, som regelmässigt sker efter schablon. Visserligen är sommarstugekommunerna särskilt känsliga för en sådan sänkning av repartitionstalet som tillika rubbar garantiskatteunderlaget, men för dessa kommuners del torde föreligga en betryggande höjning av taxeringsnivån. En justering av repartitionstalet allenast för en- och tvåfamiljsfastigheter och sålunda med bibehållande av gällande repartitionstal för övriga grupper av fastigheter skulle inte behöva ske inom samma snäva gränser som i fråga om en generell sänkning av repartitionstalet. Fråga är då, framhålles i promemorian, om en dylik separat justering av repartitionstalet för denna grupp av fastigheter kan anses strida mot principen om likformighet och rättvisa de olika fastighetsägargrupperna emellan. Emellertid kan fastighetsägare, för vilkas fastigheter inte är att vänta någon lyftning av taxeringsnivån eller endast en obetydlig sådan, inte gärna beröras av en justering av repartitionstalet för att eliminera verkningarna av höjningen av taxeringsnivån. Därefter anför utredningsmannen.

Det statistiska materialet för nivålyftningen av olika fastighetsgrupper ger vid handen att — utöver en- och tvåfamiljsfastigheterna — allenast jordbruksfastigheternas situation i detta sammanhang synes vara att beakta. Höjningen för dessa fastigheters del beräknas till genomsnittligen 25 %. Till denna grupp av fastigheter hör även skogsegendomarna för vilka någon höj-

ning av taxeringsnivån ej är att vänta, ehuru de i köpeskillingsstatistiken ingår med relativt hög överprisprocent. Enbart av den anledningen synes jordbruksfastigheterna icke lämpliga såsom en grupp för vilken särskilt repartitionstal bör bestämmas med hänsyn till höjningen av taxeringsnivån. För det stora flertalet jordbrukare kommer därjämte en justering av repartitionstalet att sakna betydelse. Enligt den undersökning som 1957 års fastighetskattesakkunniga redovisat i sitt betänkande utgjorde nämligen antalet jordbruksfastigheter med effektiv fastighetsbeskattning i de av de sakkunniga utvalda kommunerna vid 1958 års taxering allenast 13,8 % av samtliga fastigheter. Utredningen utvisade även, att relativa antalet fastigheter med effektiv fastighetsbeskattning var väsentligt lägre för sådana som ägdes av inbor, än sådana som tillhörde utbor och juridiska personer. Procenttalet varierade även med hänsyn till fastigheternas storlek. Jordbruksfastigheter med taxeringsvärden mellan 50 000—100 000 kronor utvisade det procentuellt lägsta antalet fastigheter med effektiv fastighetsbeskattning. För denna grupp utgjorde procenttalet 4,6. För fastigheter med taxeringsvärden under 50 000 och mellan 100 000—200 000 kronor steg procenttalet till något över 9 för att beträffande fastigheter mellan 200 000—1 000 000 kronor uppgå till 18,6. För fastigheter med taxeringsvärden över 1 000 000 kronor utgjorde procenttalet 80. Nyssnämnda siffror avsåg samtliga inbofastigheter.

Skulle man anse sig oförhindrad att begränsa justeringen av repartitionstalet till att avse allenast en- och tvåfamiljsfastigheterna, föreligger, konstaterar utredningsmannen, större möjligheter att för denna grupp av fastighetsägare i huvudsak eliminera verkningarna av höjningarna av taxeringsvärdena. För att kompensera fastighetsägarna för en genomsnittlig höjning av taxeringsnivån med 40 % skulle repartitionstalet behöva sänkas till cirka 1,8. En sänkning av repartitionstalet till 1,5 åter skulle vara motiverad, därest taxeringsnivån höjdes cirka 65 %.

Då här är fråga om en schablon som skall tillämpas av ett mycket stort antal skattskyldiga, kan det, enligt utredningsmannens mening, ifrågasättas huruvida av praktiska skäl över huvud taget andra tal bör ifrågakomma än 2,5, 2, 1,5 etc.

En annan möjlighet till differentiering av repartitionstalet utan att kraftverkskommunerna och skogskommunerna berördes vore, framhålls i promemorian, att bibehålla gällande repartitionstal för fastigheter, som ägs av andra juridiska personer än dödsbon, under det att en generell nedjustering av repartitionstalet företogs för övriga fastigheter. Kraftverken och skogsegendomarna i de ifrågavarande kommunerna ägs nämligen i stort sett av andra än fysiska personer. En dylik åtgärd synes emellertid knappast kunna rekommenderas. Det skulle bl. a. icke kunna anses materiellt tillfredsställande att tillämpa ett repartitionstal för den fastighet ett företag såsom juridisk person äger och använder i sin verksamhet och ett annat repartitionstal för den fastighet av samma slag, som samma företag förhyr av en fysisk person.

Det nu anförda visar enligt utredningsmannens mening att man inte kan — med de avväganden som i detta sammanhang förutsatts böra ifrågakomma — vare sig genom en generell sänkning av repartitionstalet eller genom en partiell differentiering av detsamma för de olika grupperna av fastigheter åstadkomma full kompensation överlag för höjda taxeringsvärden vid instundande allmänna fastighetstaxering. Vid en generell sänkning av repartitionstalet erhåller samtliga fastighetsgrupper del av åtgärden, under det att vid en partiell differentiering av det slag som diskuterats endast en viss grupp av fastigheter tillgodoräknas sänkningen. Den praktiska tillämpningen av en generell sänkning av repartitionstalet är, framhåller utredningsmannen, självfallet enkel, under det att däremot varje differentiering av repartitionstalet är ägnad att komplicera deklarations- och taxeringsförfarandet. Vid en justering av en schablon av nu ifrågavarande beskaffenhet synes det naturligt att justeringen bringas att verka över hela linjen med de fördelar och nackdelar, som därmed må följa för de av åtgärden berörda skattskyldiga.

Utredningsmannen rekommenderar en generell sänkning av repartitionstalet till 2. Detta innebär oförändrat garantibelopp vid en höjning av fastighetsvärdet med 25 %.

Inkomstberäkningen för en- och tvåfamiljsfastigheter

Med hänsyn till konstruktionen av inkomstberäkningen av en- och tvåfamiljsfastigheter kommer, konstaterar utredningsmannen, en allmän höjning av taxeringsnivån att innebära ökade intäkter för dessa fastigheter i inkomstskattehänseende. Då ifrågavarande fastigheter ansetts utgöra en förvärvskälla, för vilken beskattning bör ifrågakomma åtminstone till den del inkomsten kan anses motsvara ränta på fastighetskapitalet, torde i princip intet vara att erinra mot att den kapitalökning, som i taxeringsssammanhang registreras genom allmän fastighetstaxering, även får sina direkta konsekvenser i form av en ökad kapitalintäkt att redovisa för förvärvskällan i fråga. Procenttalet för inkomstberäkningen borde mot bakgrunden av ett dylikt resonemang ändras allenast när så kan anses påkallat på grund av förändring i det allmänna ränteläget. Inför den väntade höjningen av taxeringsnivån för fastigheter vid 1957 års allmänna fastighetstaxering sänktes procenttalet för inkomstberäkningen till 2,5, varjämte det extra avdraget tillkom såsom ytterligare utjämningsfaktor. Detta innebar, att man frångått tanken på en mer direkt anknytning av schablonen till ränteläget. Räntenivån år 1957 pekade nämligen, framhålls i promemorian, snarare mot en höjning av procenttalet för inkomstberäkningen än mot den samma år beslutade sänkningen av detsamma.

Höjda taxeringsvärden får för egnahemsägaren på grund av konstruktionen av inkomstberäkningen såsom direkt följd ökade bostadskostnader. En motsvarande generell automatik föreligger — om man bortser från fastig-

heter ägda av bostadsrättsföreningar och allmännyttiga bostadsföretag — inte i fråga om hyreshus, för vilka höjningen av taxeringsvärdena därjämte blir avsevärt mycket lägre än för en- och tvåfamiljsfastigheter. Vid dylika förhållanden synes enligt utredningsmannen en åtgärd, som syftar till att motverka en automatisk höjning av bostadskostnaderna för en- och tvåfamiljsfastigheter, framstå såsom motiverad.

När det gäller att neutralisera verkningarna av höjningen av fastighets-taxeringsnivån för inkomstberäkningen av en- och tvåfamiljsfastigheter synes enligt promemorian följande tekniska utvägar närmast stå till buds

- a) en sänkning av procenttalet för inkomstberäkningen
- b) en sänkning av nämnda procenttal kombinerad med en höjning av det extra avdraget
- c) en höjning av det extra avdraget.

Av rent praktiska skäl är, framhåller utredningsmannen, en ändring endast i ett hänseende av schablonmetoden självfallet att föredra. Deklarations- och taxeringsförfarandet är genom schablonmetoden enkelt. Tillkomsten av det extra avdraget torde ur sistnämnda synpunkter närmast varit ägnad att komplicera förfarandet. Av de angivna alternativen förordar utredningsmannen därför alternativ a). Därefter anföres i promemorian.

Såsom tidigare redovisats räknar man med en genomsnittlig höjning av taxeringsnivån för en- och tvåfamiljsfastigheter med 40 %. För att helt eliminera verkningarna av en dylik höjning måste procentsatsen för inkomstberäkningen sänkas till cirka 1,8. Tidigare har framhållits att i fråga om schabloner av nu ifrågakommande beskaffenhet andra tal av praktiska skäl icke bör ifrågakomma än 2,5, 2, 1,5 etc. En sänkning av procenttalet för inkomstberäkningen till 2 skulle för egnahemsägaren på sätt framgår av följande exempel innebära en väsentligt lägre inkomstskatt för fastigheten än vad som skulle varit fallet vid oförändrat procenttal.

	Taxeringsvärde	2,5 %	2 %	1,5 %
	40 000	1 000	—	—
+ 40 %	56 000	1 400	1 120	840

Vid en marginalskatt på 35 % skulle — i fråga om en fastighet med taxeringsvärde enligt förenämnda exempel — ett oförändrat procenttal, 2,5, för inkomstberäkningen kunna beräknas innebära för ägaren en ökad årlig bostadskostnad i form av skatt å 140 kr. samt en sänkning av nämnda procenttal samt repartitionstalet vid fastighetsbeskattningen till 2 en ökning av bostadskostnaden med 42 kr. En viss skatthöjning synes berättigad med hänsyn till de förändringar i den allmänna hyresnivån, som skett sedan år 1957.

I promemorian föreslås — såsom en åtgärd att motverka den ökade skattebelastningen för innehavare av en- och tvåfamiljsfastigheter, som eljest skulle bli följderna av 1965 års allmänna fastighetstaxering — att procenttalet för inkomstberäkningen för dessa fastigheter sänks från för närvarande 2,5

till 2. Därvid skulle procenttalet för inkomstberäkningen och repartitionstalet för garantiskatten beloppsmässigt, liksom för närvarande, sammanfalla.

Beträffande fritidshus kan, framhåller utredningsmannen, hävdas att en sänkning av procenttalet vid inkomstberäkningen inte är lika motive-rad som för egnahemsfastigheter. Emellertid talar praktiska skäl mot att för fritidshusen tillämpa högre procenttal vid inkomstberäkningen än repartitionstalet vid fastighetsbeskattningen. Detta skulle — som även underströks när motsvarande sänkning gjordes år 1957 — medföra en komplikation av deklarations- och taxeringsförfarandet.

Även för fastigheter, som ägs av bostadsförening, bostadsaktiebolag eller allmännyttigt bostadsföretag, beräknas intäkten till viss procent — 3 % — av fastighetens taxeringsvärde. Då emellertid höjningen av taxeringsvärdena för hyresfastigheter kan beräknas bli relativt måttlig, synes enligt promemorian någon minskning av nämnda procenttal inte motiverad.

Remissyttrandena

Så gott som samtliga remissinstanser tillstyrker i princip en sänkning av repartitionstalet vid fastighetsbeskattningen som ett led i avvecklingen av denna beskattning. TCO och SACO framhåller emellertid att fastighetsskattens roll i det framtida skattesystemet ej är klarlagd och anser det inte lämpligt att nu gå vidare på en successiv avveckling av fastighetsbeskattningen. Dessa organisationer avstyrker således en sänkning av repartitionstalet.

Det helt övervägande antalet remissinstanser godtar utredningsmannens förslag om en sänkning av repartitionstalet till 2. Dit hör bl. a. riksskatte-nämnden som understryker, att det förhållandet att sänkningen av repartitionstalet bör sammankopplas med en sänkning av procenttalet för inkomstberäkningen av en- och tvåfamiljsfastigheter talar för viss försiktighet vid sänkningen av repartitionstalet. Repartitionstalet bör av praktiska och taxeringstekniska skäl inte vara lägre än procenttalet för villaschablonen. Bärande motiv för en mera avsevärd sänkning av sistnämnda procenttal torde enligt nämnden inte kunna andragas. Några remissinstanser, bl. a. domänstyrelsen, Sveriges fastighetsägareförbund och Sveriges villaägareförbund, förordar dock en sänkning till 1,5.

Riksskattenämnden erinrar om att nämnden tidigare i olika sammanhang framhållit, att den kommunala fastighetsbeskattningen bör avvecklas. Den kommunala fastighetsbeskattningen — som enligt nämnden allmänt torde anses såsom en orättvis och otidsenlig beskattningsform — är svårförståelig för flertalet skattskyldiga och ägnad att komplicera deklarationsblanketter och taxeringsförfarandet över huvud taget. Därefter anför nämnden.

Med hänsyn till fastighetsbeskattningens konstruktion skulle — därest särskilda åtgärder icke vidtogs — en allmän höjning av fastighetstaxeringsvärdena komma att för berörda skattskyldiga medföra en ökning av den kommunala inkomstskatten på grund av höjda garantibelopp. Nämnden tillstyrker därför, att åtgärder vidtas för att motverka en dylik utveckling, som ju skulle vara ägnad att försvåra en kommande avveckling av fastighetsbeskattningen. En sänkning av repartitionstalet med hänsyn till den vid 1965 års allmänna fastighetstaxering väntade höjningen av taxeringsnivån bör sålunda enligt riksskattenämnden företas.

Liknande synpunkter anförs av bl. a. *kammarrätten, länsstyrelsen i Östergötlands län* och *Sveriges industriförbund*.

Flertalet remissinstanser anser att repartitionstalet bör vara detsamma för olika slag av fastigheter och ägarekategorier. Sålunda understryker *riksskattenämnden, överståthållarämbetet, länsstyrelserna i Östergötlands, Kristianstads, Hallands och Västernorrlands län* samt *centrala folkbokförings- och uppborädsnämnden* att en differentiering av repartitionstalet inte bör komma i fråga.

I flera yttranden framhålls dock att en generell sänkning av repartitionstalet inte är möjlig med hänsyn till de verkningar detta kan få för vissa kommuner, främst kraftverks- och skogskommuner. Sålunda framhåller *länsstyrelsen i Jämtlands län* att höjningen av taxeringsvärdena för vattenfallsfastigheter torde bli obetydlig. En för Jämtlands län upprättad provisorisk men fullt utslagsgivande sammanställning utvisar sålunda, att vattenfallsfastigheter med gällande taxeringsvärden på tillhoppa cirka 801 milj. kr. torde komma att åsättas taxeringsvärden på tillhoppa 817 milj. kr. vilket innebär en genomsnittlig höjning av blott cirka 2 %. Därefter anför länsstyrelsen.

Bland de där ingående fastigheterna märks flera, för vilka sänkningar av taxeringsvärdena på flera milj. kr. är att emotse. Med hänsyn till de i allmänhet mycket höga belopp varom här är fråga och till det förhållandet, att åtminstone såvitt gäller de av staten ägda kraftverken garantiskatten nästan alltid är effektiv, innebär varje sänkning av garantibeloppen för vattenfallsfastigheterna ett både relativt och absolut sett betydande bortfall av skatteunderlag. Då vattenfallsfastigheterna är få till antalet och så gott som undantagslöst ägs av juridiska personer skulle tillämpningen av annat procenttal för garantibeloppet för vattenfallsfastigheter än för övriga till kategorien annan fastighet hänförliga fastigheter inte stöta på nämnvärda praktiska svårigheter.

Jordbruksfastigheterna torde — oavsett om de innefattar skog eller inte — inom Jämtlands län icke komma att utvisa en nivålyftning, som i och för sig skulle motivera längre gående sänkning av garantibeloppet än vad som föreslås i promemorian. Emellertid är att märka att åtminstone såvitt gäller sådana jordbruksfastigheter, som ägs av på fastigheterna bosatta personer, garantibeskattningen endast undantagsvis är effektiv. Härav följer att beroendet för kommunerna av förändringar i garantiskatteunderlaget beträffande jordbruksfastigheter är mycket mindre än beträffande vattenfallsfastigheter. Del förtjänar även nämnas att enligt under hand lämnade

uppgifter från det aktiebolag, som har det största skogsinnehavet inom länet, en höjning av taxeringsvärdena med 30 % är att emotse.

Länsstyrelsen förordar, att repartitionstalet för vattenfallsfastigheter bibehålls vid 2,5 och för övriga fastigheter sänks till 1,5.

Länsstyrelsen i Västerbottens län anser att någon sänkning av repartitionstalet inte bör ifrågakomma beträffande vattenfallsfastigheterna samt domänverkets och skogsbolagens skogsfastigheter. Beträffande vattenfallsfastigheterna inom länet beräknar länsstyrelsen höjningen av taxeringsvärdena till cirka 15,5 %. Därefter anför länsstyrelsen.

För de 12 vattenfallskommuner, inom vilka nu berörda fastigheter är belägna, medför en sänkning av repartitionstalet med 0,5 för samma fastigheter så gott som genomgående ett skattebortfall. Sålunda synes detta bli fallet för 11 av kommunerna, där skattebortfallet sammanlagt torde komma att uppgå till cirka 380 000 kr., medan man i en av kommunerna kan påräkna ett skattetilskott av cirka 20 000 kr. För landstingskommunen torde den föreslagna sänkningen av repartitionstalet för ifrågavarande fastigheter komma att medföra ett skattebortfall av drygt 200 000 kr.

I fråga om domänverkets skogsblock räknar länsstyrelsen snarast med en sänkning av taxeringsvärdena. För skogsbolagens skogar torde man enligt länsstyrelsen kunna räkna med oförändrade värden.

Beträffande andra fastigheter än vattenfallsfastigheter och domänverkets och skogsbolagens skogsfastigheter tillstyrker länsstyrelsen att repartitionstalet sänks till 2.

Liknande synpunkter anförs av *länsstyrelsen i Norrbottens län*. Länsstyrelsen anser sig kunna biträda förslaget om en generell nedsättning av repartitionstalet endast under den förutsättningen att vederbörande kommuner erhåller skälig kompensation för det av nedsättningen påvisbara bortfallet av skattekrönor inom ramen för nya regler om allmän kommunal skatteutjämning. Länsstyrelsen understryker dock angelägenheten av att en sänkning av repartitionstalet kommer till stånd och anför härom bl. a. följande.

För att man inom rimlig tid skall nå det slutliga målet — fastighetsskattens fullständiga avskaffande — är det nödvändigt att varje möjlighet till nedsättning av repartitionstalet tillvaratas. Om man inte genom nedsättning av repartitionstalet i huvudsak eliminerar den inverkan på skatteunderlaget, som sker vid en höjning av taxeringsnivån, försämras nämligen möjligheterna att avveckla fastighetsskatten, eftersom ökat skatteunderlag i form av fastighetsskatt ger denna skatteform ökad betydelse för den kommunala finansieringen.

Länsstyrelsen i Södermanlands län anser att ett genomförande av förslaget för jordbruksfastigheternas del bör anstå tills vidare med hänsyn till verkningarna för vissa kommuner, exempelvis skogs- och kraftverkskommuner. Länsstyrelsen påpekar att höjningen av taxeringsvärdena leder till ökade värdeminskningssavdrag i de fall dessa beräknas på taxeringsvärdet.

Enligt länsstyrelsen bör sänkningen av repartitionstalet begränsas till en- och tvåfamiljsfastigheter. Länsstyrelsen anför härom följande.

Beträffande andra kategorier annan fastighet än en- och tvåfamiljsfastigheter torde höjningen av taxeringsnivån vid 1965 års allmänna fastighets-taxering som regel bli tämligen måttlig, varför någon sänkning av procent-talet vid inkomstberäkningen och repartitionstalet inte torde vara motive-rad. Mot en sänkning talar också det förhållande, att fastighetsbeskattningen i fråga om fastigheter av dessa slag merendels inte är effektiv. Länsstyrelsen anser sig därför inte böra förordna någon ändring av de bestämmelser, som i förevarande hänseende gäller för dylika fastigheter.

Även *länsstyrelsen i Malmöhus län* uttalar sig för att repartitionstalet bi-behålls oförändrat för vissa fastigheter för att förhindra nedgång av skatte-underlaget i kraftverks- och skogskommunerna i Norrland.

Svenska kommunförbundet framhåller, att höjningen av taxeringsvärde-na för skogs- och kraftverksfastigheter kan antas bli mycket liten. En sänkning av repartitionstalet kommer därför att leda till minskat skatteun-derlag för vissa skogs- och kraftverkskommuner med redan förut begränsade ekonomiska resurser. Förbundet förordar därför att repartitionstalet bibe-hålls oförändrat för fastigheter som ägs av juridiska personer. Förbundet anför därefter.

I promemorian avvisas en differentiering av repartitionstalet efter ägarens rättsliga ställning med motiveringen att en sådan differentiering inte »kan anses materiellt tillfredsställande». Enligt förbundets uppfattning får dif-ferentieringen endast begränsad betydelse för den totala skattebördan men ger en från skatteutjämningsynpunkt bättre fördelning mellan kommuner-na av skatteunderlaget. I fråga om taxeringen av vattenfallsstyrelsens kraft-verk får bibehållandet av oförändrat repartitionstal betydelse för verkets to-tala skattebördan, men detta resultat är med hänsyn till gällande bestäm-melser om vattenfallsstyrelsens skattemässiga gäldränteavdrag sakligt mo-tiverat. Förbundet vill i den frågan hänvisa till sitt i oktober 1961 avgivna yttrande över 1950 års skattelagssakkunnigas betänkande angående den kommunala beskattningen av kraftverk m. m.

Förbundet förordar, att repartitionstalet sänks till 2 för fastigheter som ägs av fysiska personer men bibehålls oförändrat för fastigheter som ägs av juridiska personer.

Liknande uttalande görs av *Norrbottens länsavdelning av Svenska kom-munförbundet*.

Norrbottens läns landsting framhåller att — med hänsyn till de conse-kvenser en utebliven höjning av skogsegendomarnas taxeringsvärden och en sänkt garantibesättning kan beräknas innebära för kommuner som är beroende av denna kommunala skatteintäkt — det är nödvändigt att dessa kommuner erhåller någon form av kompensation för ett inte oväsentligt skattebortfall. Samma förhållande kan enligt landstinget gälla för kommuner, som är beroende av skatteintäkter på grund av vattenfall. *Jokkmokks kommunalnämnd* framför samma synpunkter.

Pajala kommunalnämnd däremot tillstyrker förslaget om en sänkning av repartitionstalet till 2. I ett protokoll hållet vid sammanträde med nämnden den 30 november 1964 utsågs bl. a. följande.

Kommunalnämnden fann det mycket troligt att den föreslagna sänkningen från två och en halv procent till två procent skulle för en kommun med Pajalas struktur, övervägande jord- och skogsbruksfastigheter samt en- och tvåfamiljshus i glesbygder, innebära minskad inkomst för kommunen genom garantibesättning samt inkomstbesättning. Differentiering av repartitionstalet för olika grupper av fastigheter kan motiveras, men de praktiska tillämpningssvårigheterna synes såsom i promemorian anförts i så fall bli så stora att de överväger fördelarna.

Då av promemorian framgår att taxeringsnivån kommer att höjas så mycket, att bibehållande av nuvarande bestämmelser för vissa kommuner innebär ett väsentligt ökat skatteunderlag i form av fastighetskatt, vilken varit på väg mot avveckling, och då höjningen av taxeringsvärdena för en- och tvåfamiljsvillor kommer att innebära en automatisk höjning av bostadskostnaderna, ansåg kommunalnämnden sig inte ha skäl till erinringar mot förslaget om sänkning av repartitionstalet för fastighetsbesättningen samt procenttalet för den schablonmässiga inkomstberäkningen av en- och tvåfamiljfastigheter från två och en halv till två procent. Förslaget tillstyrktes sålunda.

LO framhåller att de uppgifter som lämnas i promemorian inte ger möjlighet att bedöma det skäligen i att för vattenfalls- och skogskommunerna sänka repartitionstalet till 2. Organisationen delar utredningsmannens uppfattning att sänkningen av repartitionstalet från 2,5 till 2 bör vara generell. Skulle emellertid effekten av sänkningen för vissa specialkommuner medföra stora utdebiteringshöjningar kan särskilda åtgärder under viss övergångstid ifrågakomma.

Länsstyrelsen i Västernorrlands län säger sig vara införstådd med att repartitionstalet vid fastighetsbesättningen bör sänkas som ett led i en önskvärd successiv avveckling av denna besättning. I fråga om storleken av denna sänkning står emot varandra å ena sidan önskemålet att mildra verkningarna i skattehänseende av höjda taxeringsvärden och å andra sidan önskemålet om ett bibehållande i stort sett av det kommunala skatteunderlaget. Länsstyrelsen anför därefter.

Önskemålen går inte att förena. Om man inte vill arbeta med skilda repartitionstal för olika typer av fastigheter eller olika ägarekategorier, vilket länsstyrelsen liksom utredningsmannen avvisar, återstår endast att finna en medelväg mellan de skilda önskemålen. Det av utredningsmannen framlagda förslaget om en sänkning av repartitionstalet från 2,5 till 2 anser länsstyrelsen vara en godtagbar medelväg. Länsstyrelsen är dock medveten om, att en dylik sänkning kan komma att innebära ekonomiska påfrestningar för framförallt vissa kraftverkskommuner och skogskommuner i länet. Dessa kommuner är i regel de som har de största känningarna av nuvarande avfolkningstendenser. De härav följande ekonomiska svårigheterna är dock enligt länsstyrelsens mening inte av den art, att de i nämnvärd grad kan minskas genom särbestämmelser på skattelagstiftningens område, även om sådana bestämmelser vore tekniskt genomförbara. Följ-

derna av ett sänkt repartitionstal drabbar f. ö. berörda kommuner högst olikformigt, beroende på huruvida fastighetsskatten på de större taxeringsobjekten blir effektiv eller inte. Då något alternativ till föreslagen sänkning av repartitionstalet knappast står till buds, tillstyrker länsstyrelsen förslaget i denna del.

Lantbrukets skattedelegation anser att problemen för kraftverks- och skogskommunerna kan lösas genom ändrade inkomstfördelningsregler. Skulle dessa regler inte kunna moderniseras i detta sammanhang har delegationen den uppfattningen att repartitionstalet bör differentieras så att det bibehålls vid nuvarande höjd för andra juridiska personer än dödsbon och att det för övriga skattskyldiga nedsätts till 1,5.

Sveriges fastighetsägareförbund framhåller att de kommuner, för vilka fastighetsbeskattningen allttjämt är av större praktisk betydelse, är ganska få. Det borde enligt förbundets mening under sådana förhållanden vara lämpligt att dessa kommuner — åtminstone under en övergångsperiod — genom statsbidrag kompenseras för det inkomstbortfall garantiskattens avveckling kan medföra. Förbundet förordar, som redan nämnts, att repartitionstalet sänks till 1,5.

Sveriges industriförbund framhåller att förutsättningarna för ett avskaffande av fastighetsbeskattningen ökat under senare år. Härom anför förbundet.

Sålunda har de svårigheter som ett avskaffande av fastighetsbeskattningen tidigare skulle förorsaka för kraftverkskommunerna till väsentlig del undanröjts genom ändrad lagstiftning om fördelning av kraftverkens inkomster. Förslag har vidare framlagts om nya möjligheter till att bistå mindre skattekraftiga kommuner genom kommunal skatteutjämning. Om detta förslag genomförs torde fastighetsbeskattningens betydelse ytterligare minska. Vidare bör sammanslagningen av smärre kommuner till större enheter verka i samma riktning.

Förbundet tillstyrker att repartitionstalet sänks till 2.

Utredningsmannens förslag att sänka procenttalet för den schablonmässiga inkomstberäkningen av en- och tvåfamiljsfastigheter från 2,5 till 2 tillstyrks av det helt övervägande antalet remissinstanser. *Sveriges fastighetsägareförbund* och *Sveriges villaägareförbund* anser att procentsatsen bör sänkas till 1,5. *Sveriges juristförbund* förordar att procenttalet sänks till 1,5 och att det extra avdraget å 200 kr. för fysisk person, som är mantalsskriven å fastigheten, slopas. Några remissinstanser, *överståthållarämbetet*, *centrala folkbokförings- och uppborädsnämnden* och *Svenska stadsförbundet*, ifrågasätter om inte det extra avdraget bör höjas.

Några remissinstanser uttalar tvekan om det berättigade i att mildra inkomstbeskattningen av en- och tvåfamiljsfastigheter. Sålunda framhåller *länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län* att innehavare av en- och tvåfamiljsfastigheter utgör en i beskattningshänseende speciellt gynnad grupp. Länsstyrelsen anför härom följande.

Dessa skattskyldiga äger rätt att tillgodoföra sig avdrag för ränta å kapital nedlagt i fastigheten, vilka belopp med nuvarande ränteläge ofta är betydande samtidigt som inkomsten av fastigheten endast redovisas med 2,5 % av taxeringsvärdet. Den schablonberäknade inkomsten utgör därför regelmässigt en mycket ringa del av ränteutgifterna, varför villaägaren får möjlighet att från inkomster av annat slag yrka avdrag för underskott. Detta förhållande utgör numera en så väsentlig faktor att den medräknas vid kalkyleringar i samband med villaköp. Ränteutgifterna utgör emellertid i realiteten hyra för bostad och är sålunda att hänföra till levnadskostnader. Ägare av en och tvåfamiljsfastigheter erhåller sålunda i motsats till hyresgäster avdrag vid beskattningen för en väsentlig del av sina hyreskostnader. Denna förmån framstår som särskilt betydelsefull under en tidsperiod med stigande räntor och i följd härav ökade hyror. Genom den fortgående penningvärdeförsämringen ökas också villornas värde synnerligen kraftigt. Vid försäljning kan sålunda en villaägare normalt påräkna betydande realisationsvinst. Då det alltså kan konstateras, att villaägaren redan nu befinner sig i ett synnerligen gynnsamt läge i förhållande till skattskyldiga, som nödgas förhyra bostad, måste länsstyrelsen ifrågasätta, huruvida det kan anses rimligt, att, som förutsättes i promemorian, ytterligare accentuera den förmånsställning villaägarna åtnjuter i beskattningshänseende i jämförelse med i hyreshus bosatta skattskyldiga.

Liknande uttalanden görs av *länsstyrelserna i Malmöhus, Värmlands, Jämtlands och Västerbottens län.*

Förslaget avstyrkes av *länsstyrelsen i Västernorrlands län.* Enligt länsstyrelsens mening talar åtskilliga faktorer snarast för en höjning av procenttalet. Länsstyrelsen anför bl. a. följande.

Sedan 1953, då lagstiftningen om schablonmässig inkomstberäkning för villafastigheter genomfördes, har hyresnivån undergått en fortlöpande stegring genom de generella hyrestilläggen. En motsvarande höjning av värdet av förmånen att bo i egen fastighet synes därför ej omotiverad. Vidare är räntenivån sedan lång tid avsevärt högre än 1953, varför en ökad avkastning av det egna kapital, som finns nedlagt i villafastigheterna, framstår som naturlig. Något samband mellan repartitionstalet vid fastighetsbeskattningen och den schablonmässiga intäktsberäkningen för villafastigheter förefinns inte. Den successiva avvecklingen av garantibeskattningen av fastighet, vilken länsstyrelsen ser som det främsta motivet för en sänkning av repartitionstalet, bör naturligen inte få inverka på inkomstbeskattningen. Slutligen må anföras, att den nuvarande schablonberäkningen med ett förhållandevis lågt intäktsbelopp och avdragsrätt för utgiftsräntor enligt länsstyrelsens mening inneburit en kraftig stimulans på egnahemsbyggandet och för många möjliggjort en bostadskostnadsnivå, liggande avsevärt över allmänna hyresmarknadens.

Även *TCO* och *SACO* avstyrker förslaget. Enligt den förstnämnda organisationen bör den kapitalökning, som registreras genom höjda taxeringsvärden, leda till att en ökad kapitalintäkt redovisas i förvärvskällan i fråga.

Riksskattenämnden framhåller att bärande motiv för en mera avsevärd sänkning av procenttalet för villaschablonen inte torde kunna andragas. I själva verket kan det — mot bakgrunden av det allmänna ränteläget samt

villaschablonens ursprungliga karaktär av beskattning av räntan på det i fastigheten nedlagda kapitalet — ur rent principiella synpunkter anses tveksamt om någon sänkning av procenttalet för villafastigheter över huvud nu bör ske. Emellertid synes, framhåller nämnden, böra beaktas att kravet på ränteavkastning i fråga om värdebeständiga kapitalplaceringar i dagens läge är lågt och torde ha sjunkit sedan år 1957, då nuvarande procentsats för inkomstberäkningen av villafastigheter fastställdes. Det bör också beaktas, att fråga är om en bostadskostnad för villaägarna och att en automatisk höjning av denna kostnad till följd av höjda taxeringsvärden inte framstår såsom önskvärd. Nämnden anser därför att, oavsett de nyss anförda principiella synpunkterna, en försiktig sänkning av procenttalet för villafastigheter är motiverad.

Sveriges villaägareförbund säger sig inte dela den uppfattning som kommit till uttryck i promemorian att en viss skattehöjning är berättigad med hänsyn till förändringarna i den allmänna hyresnivån sedan år 1957. Förbundet anför.

Visserligen är det å ena sidan klart, att en viss generell hyreshöjning inträffat sedan 1957, men å andra sidan måste samtidigt understrykas, att hyresgästerna icke betala någon inkomstskatt för sina hyror, vilket även måste ses i sammanhang med att en avsevärd stegring av den kommunala utdebiteringen inträffat sedan 1957, vilket allt inneburit redan i sig en kännetecken merbelastning i kostnadsavseende för ägarna av ifrågakvarande fastigheter. Därtill kommer även den kraftiga penningvärdesförsämringen sedan 1957, vilken för ägarna av ifrågakvarande fastigheter haft till resultat, att deras enligt schablonmetoden framräknade hyresintäkter kommit att utsättas för en allt kraftigare marginalskattebelastning vid den statliga inkomstbeskattningen.

Utredningsmannens förslag att bibehålla procenttalet 3 vid inkomstbeskattningen av fastigheter som ägs av *bostadsföreningar* och *bostadsaktiebolag* eller allmännyttiga bostadsföretag har lämnats utan erinran av i stort sett samtliga remissinstanser.

HSB yrkar dock att procentsatsen sänks till 2 eller i vart fall till 2,5. Taxeringsnivån för bostadsföretagens fastigheter torde enligt förbundet efter årets fastighetstaxering komma att ligga 20—30 % högre än 1956, vilket motiverar att procenttalet sänks. Vidare anför förbundet följande.

Härjämte bör beaktas att småhusproduktionen i landet numera i ökad utsträckning sker för upplåtelse med bostadsrätt eller hyresrätt. Omkring 80 % av de småhus, som produceras av *HSB* — som är landets största småhusproducent — upplåtes sålunda med bostadsrätt. Vissa erfarenheter från det pågående taxeringsarbetet ger vid handen att höjningarna av taxeringsvärdena för sådana av bostadsrättsföreningar upplåtna enfamiljshus kommer att ligga närmare genomsnittet för egnahemsfastigheter än genomsnittet för hyreshus. Det vore synnerligen olyckligt om just denna typ av enfamiljshus skulle bli utsatt för en diskriminering i beskattningshänseende, eftersom många skäl — ekonomiska och sociala — talar för en ökad inriktning på denna upplåtelseform för småhus.

Kammarrätten ifrågasätter om inte procentsatsen för fastigheter som ägs av bostadsföreningar m. m. av praktiska skäl bör sättas lika med den som gäller för en- och tvåfamiljsfastigheter. *Länsstyrelsen i Malmöhus län* ifrågasätter en sänkning av procenttalet till 2,5. *Sveriges industriförbund* anser att den schablonmässiga inkomstberäkningen beträffande fastigheter, som ägs av s. k. allmännyttiga bostadsföretag, bör slopas och dylika fastigheter beskattas efter samma grunder som de privatägda.

I yttrande från *länsstyrelserna i Stockholms, Kalmar och Jämtlands län*, *Sveriges industriförbund* och *Sveriges juristförbund* framhålls att de höjda taxeringsvärdena även får inverkan på förmögenhetsbeskattningen och att åtgärder bör vidtas även i fråga om sistnämnda beskattning.

Riksskattenämnden tar upp en fråga som inte berörts i departementspromemorian. Åtgärden att sänka repartitionstalet aktualiserar enligt nämndens mening en omprövning av bestämmelsen i 5 § 4 mom. kommunalskattelagen. Nämnden anför härom.

Enligt nyssnämnda lagrum föreligger skattefrihet för byggnad eller med varandra sammanhängande byggnader å ofri grund, vars värde understiger 3 000 kronor. Av 6 § 2 mom. kommunalskattelagen framgår vidare, att taxering icke skall ske av sådan fastighet. Beloppsgränsen 3 000 kronor fastställdes genom lagstiftning år 1957. Penningvärdesförsämringen och inträffade prisstegringar har medfört, att en stor mängd dylika byggnader, vilka år 1957 var taxeringsfria, nu kommer att taxeras om förstnämnda lagrum icke ändras. Enligt vad riksskattenämnden erfarit läser sålunda enbart i Hallands län finnas cirka 5 000 kolonistugor och andra liknande byggnader å ofri grund, vilkas värde vid 1957 års allmänna fastighetstaxering ansågs understiga 3 000 kronor och som därför icke taxerades, men som på grund av därefter inträffad värdeökning vid 1965 års fastighetstaxering bör åsättas taxeringsvärden överstigande 3 000 kronor. Någon anledning att nu åsätta dessa byggnader taxering torde emellertid knappast föreligga. Riksskattenämnden förordar därför, att gällande beloppsgräns höjes till 5 000 kronor, vilket — därest repartitionstalet för fastighetsbeskattningen sänkes till 2 — skulle motsvara en skattekrona.

Departementschefen

Den allmänna fastighetstaxering, som nu pågår, kommer att leda till en allmän nivålyftning av fastighetstaxeringsvärdena. Enligt de vid fastighetstaxeringsmötet förra året gjorda rekommendationerna skulle den för riket genomsnittliga höjningen av taxeringsnivån bli, för jordbruksfastigheter 25 %, för enfamiljsvillor 40 %, för tvåfamiljsvillor 25 % och för hyreshus 10 %. Variationerna i höjningarna kommer emellertid att bli stora *delvis*

mellan olika län *dels* mellan olika orter och områden inom länen och *dels* mellan enskilda fastigheter inom samma kategori. Sannolikt kommer höjningen att bli störst för fritidshusen och lägst för skogsfastigheter och vattenfallsfastigheter.

Med hänsyn till fastighetsbeskattningens konstruktion ävensom schablonmetoden för inkomstberäkningen av en- och tvåfamiljsfastigheter kommer — därest särskilda åtgärder inte vidtas — en allmän höjning av fastighets-taxeringsvärdena att för fastighetsägarna innebära bl. a. ökad kommunal fastighetsbeskattning samt — såvitt avser fastigheter där schablonmetoden tillämpas vid inkomstberäkningen — ökade intäkter att redovisa vid inkomsttaxeringen.

I den departementspromemoria, som behandlats i det föregående, har föreslagits att repartitionstalet vid fastighetsbeskattningen skall sänkas från nuvarande 2,5 till 2 och att den procentsats som gäller vid inkomstberäkningen för en- och tvåfamiljsfastigheter också skall sänkas från 2,5 till 2. Däremot föreslås inte någon ändring av det procenttal, 3, som ligger till grund för den schablonmässiga inkomstberäkningen av fastigheter, som ägs av bostadsföreningar, bostadsaktiebolag eller allmännyttiga bostadsföretag.

Det helt övervägande antalet remissinstanser har tillstyrkt de i promemorian framlagda förslagen eller lämnat förslagen utan erinran.

Beträffande den föreslagna sänkningen av repartitionstalet vid fastighetsbeskattningen har flera remissinstanser uttalat farhågor för de konsekvenser sänkningen kan få för vissa skogskommuner och vattenfallskommuner. Om emellertid det förslag till kommunal skatteutjämning, som jag har för avsikt att inom kort föreslå Kungl. Maj:t att underställa riksdagen, bifalles, torde riskerna för inkomstbortfall av betydelse för dessa kommuner genom den föreslagna åtgärden bli eliminerade. Jag kan därför tillstyrka att repartitionstalet för samtliga fastigheter sänks till 2. Däremot kan jag inte förorda att repartitionstalet, som några remissinstanser föreslagit, sänks till 1,5. Mot en sådan sänkning talar bl. a. det förhållandet att repartitionstalet då skulle bli lägre än procenttalet vid den schablonmässiga inkomstberäkningen av en- och tvåfamiljsfastigheter (villaschablonen). Detta skulle i sin tur komplicera deklara-tions- och taxeringsförfarandet i synnerhet för fastigheter, som ligger i annan kommun än hemortskommunen.

Förslaget att sänka procenttalet för villaschablonen från 2,5 till 2 har mött erinringar bl. a. från flera länsstyrelser. Innehavare av en- och tvåfamiljsfastigheter har betecknats som en i beskattningshänseende gynnad grupp. Det kan dock i sammanhanget inte helt bortses från vad bl. a. riksskattenämnden framhållit nämligen att det är fråga om en bostadskostnad för villaägarna och att en automatisk höjning av denna kostnad till följd av höjda taxeringsvärden inte är önskvärd. Detta gäller då främst en- och tvåfamiljsfastigheter av det slag som i dagligt tal innefattas i begreppet egna-hem. För-

hållandet är i viss mån ett annat när det gäller villor, som i fråga om storlek och utförande klart faller utom det normala egnahemsbegreppet. Beträffande dylika fastigheter kan det vara motiverat att hålla fast vid den princip som ligger till grund för schablonregeln, nämligen att den inkomst som beskattas skall motsvara en skälig förräntning på det kapital fastigheten representerar. Det kan därför finnas fog för skilda beräkningsgrunder för olika slag av en- och tvåfamiljsfastigheter. Frågan om en gränsdragning vid beskattningen mellan olika slag av fastigheter rymmer emellertid många problem och jag är därför inte beredd att nu föreslå ändrade regler härutinnan. Det är dock min avsikt att snarast låta utreda frågan och därmed sammanhängande spörsmål.

I avvaktan på den kommande utredningen är jag beredd att nu tillstyrka en sänkning av procenttalet vid inkomstberäkningen för alla en- och tvåfamiljsfastigheter till 2. Någon höjning av det extra avdraget kan jag däremot inte förorda. Även de schablonregler som gäller för inkomstberäkningen av fastigheter, som ägs av bostadsföreningar, bostadsaktiebolag och allmännyttiga bostadsföretag synes böra överses. Någon sänkning av procenttalet för inkomstberäkningen av dessa fastigheter bör inte nu vidtas. Beträffande de höjda taxeringsvärdenas inverkan på förmögenhetsbeskattningen får jag hänvisa till det förslag om sänkning av denna beskattning som framlagts i prop. 1965: 14.

Riksskattenämnden framhåller i sitt yttrande, att åtgärden att sänka repartitionstalet aktualiserar en omprövning av bestämmelsen i 5 § 4 mom. kommunalskattelagen. Enligt nyssnämnda lagrum föreligger skattefrihet för byggnad eller med varandra sammanhängande byggnader på ofri grund, vars värde understiger 3 000 kr. Riksskattenämnden förordar att gällande beloppsgräns höjs till 5 000 kr. Jag anser mig kunna tillstyrka detta förslag. Då repartitionstalet sänktes år 1957 höjdes skattepliktsgränsen för ifrågavarande fastigheter från 500 kr. till 3 000 kr. Med hänsyn till den värdeökning som skett sedan år 1957 synes motiverat att nu höja gränsen till 5 000 kr. Den höjda gränsen bör tillämpas redan vid 1965 års allmänna fastighetstaxering.

Fråga om ändring av 46 § 3 mom. kommunalskattelagen

Jag vill nu även ta upp en annan fråga. I anledning av yrkanden i de likalydande motionerna I: 203 och II: 245 beslöt 1964 års vårriksdag (Bev.U 35 och 58; rskr 309) ändrad lydelse av 46 § 3 mom. kommunalskattelagen. Yrkandet i motionerna gick ut på att ensamstående barnförsörjare med inkomst av jordbruksfastighet skulle äga rätt till förvärsavdrag enligt samma grunder som ensamstående barnförsörjare med inkomst av rörelse eller eget arbete. Genom lagändringen erhöles 3 mom. andra stycket nämnda paragraf ändrad lydelse, medan innehållet i momentet i övrigt lämnades oför-

ändrat. Härigenom har första och andra styckena i 3 mom. kommit att erhålla en mot varandra stridande lydelse, såvitt angår förvärvsavdraget för ensamstående kvinnlig barnförsörjare med inkomst av jordbruksfastighet.

Sålunda stadgas i det oförändrade första stycket bl. a., att avdrag med 300 kr. må åtnjutas av kvinna, som haft inkomst av jordbruksfastighet och utfört arbete i förvärvskällan till minst 300 kr. värde, därest kvinnan antingen varit gift och levt tillsammans med sin man eller ock haft hemmavarande barn under 16 år. Det senare av de bägge alternativen syftar på kvinnor med barn under 16 år, vilka antingen varit gifta men icke levt tillsammans med mannen eller ock varit ogifta. Enligt det ändrade andra stycket i momentet är emellertid kvinna med hemmavarande barn under 16 år, som antingen varit gift men icke levt tillsammans med sin man eller ock varit ogift — därest hon haft inkomst av jordbruksfastighet — berättigad till förvärvsavdrag med 300 kr. jämte s. k. kvotavdrag, sammanlagt högst 2 000 kr. Förvärvsavdraget för ensamstående kvinnlig barnförsörjare med inkomst av jordbruksfastighet är sålunda enligt bestämmelserna i första stycket av momentet begränsat till 300 kr., medan enligt andra stycket i samma moment sådan skattskyldig äger åtnjuta förvärvsavdrag med högst 2 000 kr.

Den ändringen bör vidtas i 3 mom. första stycket att orden »eller ock haft hemmavarande barn under 16 år» i sista meningen utgår. Riksskatte-nämnden har i skrivelse till finansdepartementet meddelat, att nämnden vid utformandet av deklara-tionsblanketterna utgått från att dylik rättelse kommer att ske och att bestämmelsen i andra stycket av nämnda moment skall gälla.

Under åberopande av vad jag sålunda anfört hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte genom proposition föreslå riksdagen att antaga inom finansdepartementet upprättat förslag till *lag om ändring i kommunalskattelagen den 28 september 1928 (nr 370)*.

Med bifall till vad föredraganden sålunda med instämmande av statsrådets övriga ledamöter hemställt förordnar Hans Maj:t Konungen att till riksdagen skall avlåtas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Göran Sellvall

Utredningsmannens förslag

till

lag om ändring i kommunalskattelagen den 28 september 1928 (370)

(Nuvarande lydelse)

24 §.

2 m o m. Är annan fastighet inrättad till bostad åt en familj jämte personliga tjänare (enfamiljsfastighet) eller två familjer jämte personliga tjänare (tvåfamiljsfastighet) och föreligger ej fall, som avses nedan i sista stycket, skall såsom intäkt av fastigheten upptagas ett belopp motsvarande för helt år räknat två *och en halv* procent av fastighetens taxeringsvärde året näst före taxeringsåret. Finnes ej taxeringsvärde åsatt för året näst före taxeringsåret, beräknas intäkten på grundval av fastighetens värde, uppskattat enligt de grunder, som gällt för åsättande av taxeringsvärde för året näst före taxeringsåret.

Vad i — — — — — använda fastighetsdelen.

Har fastighet, — — — — — icke ske.

Vad i — — — — — publikt boställe.

47 §.

För fastighet, som året näst före taxeringsåret varit skattepliktig, beräknas garantibelopp till två *och en halv* procent av fastighetens taxeringsvärde förstnämnda år. Garantibeloppet upptages inom den kommun, där fastigheten är belägen, såsom skattepliktig inkomst för fastighetens ägare. Såsom ägare anses jämväl den, vilken innehar fastighet med fideikommissrätt eller eljest utan vederlag besitter fastighet på grund av testamentariskt förordnande.

Vad som — — — — — anslagen jord.

(Föreslagen lydelse)

24 §.

2 m o m. Är annan fastighet inrättad till bostad åt en familj jämte personliga tjänare (enfamiljsfastighet) eller två familjer jämte personliga tjänare (tvåfamiljsfastighet) och föreligger ej fall, som avses nedan i sista stycket, skall såsom intäkt av fastigheten upptagas ett belopp motsvarande för helt år räknat två procent av fastighetens taxeringsvärde året näst före taxeringsåret. Finnes ej taxeringsvärde åsatt för året näst före taxeringsåret, beräknas intäkten på grundval av fastighetens värde, uppskattat enligt de grunder, som gällt för åsättande av taxeringsvärde för året näst före taxeringsåret.

47 §.

För fastighet, som året näst före taxeringsåret varit skattepliktig, beräknas garantibelopp till två procent av fastighetens taxeringsvärde förstnämnda år. Garantibeloppet upptages inom den kommun, där fastigheten är belägen, såsom skattepliktig inkomst för fastighetens ägare. Såsom ägare anses jämväl den, vilken innehar fastighet med fideikommissrätt eller eljest utan vederlag besitter fastighet på grund av testamentariskt förordnande.

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

Såsom innehavare — — — — — såsom innehavare.
 Skall avkastningen — — — — — fastighetens skogsvärde.
 Där beträffande — — — — — ingående skogsvärdet.
 Garantibelopp beräknas — — — — — hänsyn härtill.

Anvisningar

till 47 §.

till 47 §.

Till ledning — — — — — följande exempel.

1. Har rörelseidkare, som använder av honom ägd fastighet i rörelsen, gjort sådan omläggning av räkenskapsår att beskattningsåret kommit att omfatta 9 månader, beräknas garantibeloppet till 9/12 av det belopp, som motsvarar två *och en halv* procent av fastighetens taxeringsvärde. Har beskattningsåret kommit att omfatta 15 månader, beräknas garantibeloppet till 5/12 av nyss angivet belopp.

2. Har i fall, då beskattningsår sammanfaller med kalenderår, fastighet bytt ägare den 1 september beskattningsåret, beräknas garantibeloppet för den tidigare ägaren till 8/12 och för den nye ägaren till 4/12 av det belopp, som motsvarar två *och en halv* procent av fastighetens taxeringsvärde.

3. Har en rörelseidkare gjort sådan omläggning av räkenskapsår att det beskattningsår, som ligger till grund för 1958 års taxering, omfattar tiden 1/7 1956—31/12 1957 samt har han för sin rörelse förvärvat en fastighet den 1 september 1956 och en annan fastighet den 1 april 1957, beräknas garantibeloppet vid nyssnämnda taxering för förstnämnda fastighet till 16/12 och för sistnämnda fastighet till 9/12 av vad som motsvarar två *och en halv* procent av respektive fastigheters taxeringsvärden.

1. Har rörelseidkare, som använder av honom ägd fastighet i rörelsen, gjort sådan omläggning av räkenskapsår att beskattningsåret kommit att omfatta 9 månader, beräknas garantibeloppet till 9/12 av det belopp, som motsvarar två procent av fastighetens taxeringsvärde. Har beskattningsåret kommit att omfatta 15 månader, beräknas garantibeloppet till 15/12 av nyss angivet belopp.

2. Har i fall, då beskattningsår sammanfaller med kalenderår, fastighet bytt ägare den 1 september beskattningsåret, beräknas garantibeloppet för den tidigare ägaren till 8/12 och för den nye ägaren till 4/12 av det belopp, som motsvarar två procent av fastighetens taxeringsvärde.

3. Har en rörelseidkare gjort sådan omläggning av räkenskapsår att det beskattningsår, som ligger till grund för 1958 års taxering, omfattar tiden 1/7 1956—31/12 1957 samt har han för sin rörelse förvärvat en fastighet den 1 september 1956 och en annan fastighet den 1 april 1957, beräknas garantibeloppet vid nyssnämnda taxering för förstnämnda fastighet till 16/12 och för sistnämnda fastighet till 9/12 av vad som motsvarar två procent av respektive fastigheters taxeringsvärden.

Denna lag träder i kraft dagen efter den, då lagen enligt därå meddelad uppgift utkommit från trycket i Svensk författningssamling; dock att äldre bestämmelser fortfarande skola gälla i fråga om 1965 års taxering samt i fråga om eftertaxering för år 1965 eller tidigare år.